

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

บทบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 81 บัญญัติไว้ว่า รัฐต้องจัดการศึกษาอบรมและสนับสนุนให้รัฐจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้ คู่คุณธรรม จัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาของชาติ ปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม สร้างเสริมความรู้และปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข สนับสนุนการค้นคว้าวิจัย ในศิลปวิทยาการต่าง ๆ เร่งรัดพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาประเทศ (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย, 2540 : 51) มาตรา 43 บัญญัติไว้ว่า บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย การจัดการศึกษาอบรมรัฐต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชน(รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย, 2540 : 45) และในมาตรา 289 ยังได้บัญญัติไว้ว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีหน้าที่บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีสิทธิที่จะจัดการศึกษาอบรมและการฝึกอาชีพตามความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่นนั้น และเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอบรมของรัฐ แต่ต้องไม่ขัดต่อ มาตรา 43 และมาตรา 81 (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย, 2540 : 106)

จากบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยในมาตราต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น ส่งผลให้มีการตราเป็นพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และในมาตรา 27 บัญญัติไว้ว่า ให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ การดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อ ให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานจัดทำสารของหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ในวรรคหนึ่งในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในสังคมและชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของ ครอบครัว ชุมชน สังคม และ

ประเทศไทย (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. 2542 : 15)

หลักสูตรการศึกษาของประเทศที่ใช้คือหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการ โดยกรมวิชาการ ได้มีการติดตามผลและดำเนินการวิจัยเพื่อการพัฒนาหลักสูตรตลอดมา ผลการศึกษาพบว่า หลักสูตรที่ใช้ในปัจจุบันนานกว่า 10 ปี มีข้อจำกัดอยู่หลายประการ ไม่สามารถส่งเสริมให้คนไทยก้าวไปสู่สังคมความรู้ได้ทันการณ์ ในเรื่องที่สำคัญดังต่อไปนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2544 :1)

1. การกำหนดหลักสูตรจากส่วนกลางไม่สามารถสะท้อนความต้องการที่แท้จริงของสถานศึกษาและท้องถิ่น
2. การจัดหลักสูตรและการเรียนรู้คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี ยังไม่สามารถผลักดันให้ประเทศไทยเป็นผู้นำด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์และเทคโนโลยีในภูมิภาค จึงจำเป็นต้องปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนให้คนไทยมีทักษะกระบวนการและเจตคติที่ดีทางคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีความคิดสร้างสรรค์
3. การนำหลักสูตรไปใช้ยังไม่สามารถสร้างพื้นฐานในการคิด สร้างวิธีการเรียนรู้ให้คนไทยมีทักษะในการจัดการและทักษะในการดำเนินชีวิต สามารถเผชิญปัญหาสังคมและเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วได้อย่างมีประสิทธิภาพ
4. การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศยังไม่สามารถที่จะทำให้ผู้เรียนใช้ภาษาต่างประเทศ โดยเฉพาะภาษาอังกฤษในการติดต่อสื่อสารและการค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งการเรียนรู้ที่มีอยู่อย่างหลากหลายในยุคสารสนเทศ

กระทรวงศึกษาธิการ ได้มีคำสั่ง ที่ วก 1166/2544 เรื่อง ให้ใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ลงวันที่ 2 พฤศจิกายน พ.ศ. 2544 เพื่อให้การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคมและความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการ เป็นการสร้างกลยุทธ์ใหม่ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สามารถตอบสนองความต้องการของบุคคล สังคมไทย ผู้เรียนมีศักยภาพในการแข่งขันและร่วมมืออย่างสร้างสรรค์ในสังคมโลกเป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 20 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 มาตรา 25 แห่งพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวงทบวง กรม พ.ศ. 2534 และมาตรา 74 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษา

แห่งชาติ พ.ศ. 2542 กระทรวงศึกษาธิการจึงให้ใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 แทนหลักสูตรประถมศึกษา หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่าทุกระดับที่กระทรวงศึกษาธิการได้มีคำสั่งให้ใช้ไว้ก่อนหน้านี้ เงื่อนไขและเวลาการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ให้เป็นไปดังนี้

ปีการศึกษา 2546 ให้ใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 4

ปีการศึกษา 2547 ให้ใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และ 5 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 2 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และ 5

ปีการศึกษา 2548 ให้ใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ทุกชั้นเรียน ทั้งนี้ ให้เริ่มใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในโรงเรียนนำร่อง และโรงเรียนเครือข่าย ที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศรายชื่อ ในชั้นเรียนที่เป็นไปตามลำดับข้างต้น ตั้งแต่ปีการศึกษา 2545 เป็นต้นไป

ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานั้น สถานศึกษาจะต้องดำเนินการตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 39 ที่บัญญัติไว้ว่า ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารงานทั่วไปไปยังคณะกรรมการและสำนักงานการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. 2542 : 21) ดังนั้นสถานศึกษาจึงต้องมีวิสัยทัศน์ของการจัดทำสาระหลักสูตร โดยมองอนาคตว่าสถานการณ์ของโลกและบริบทของสังคมมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จำเป็นที่สถานศึกษาจะต้องปรับหลักสูตร ให้ทันสมัยทันเหตุการณ์และสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชนและท้องถิ่น โดยอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนคิดเป็น ใฝ่รู้ มีน้ำใจ มีจิตวิญญาณรักเพื่อนมนุษย์ รักชุมชน ท้องถิ่นของตนและรักชาติ

กระทรวงศึกษาธิการได้มีการประกาศ ลงวันที่ 26 มีนาคม 2545 เรื่อง รายชื่อโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เพื่อให้เป็นไปตามคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ วก 1166/2544 เรื่อง ให้ใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ลงวันที่ 2 พฤศจิกายน พ.ศ. 2544 โดยให้โรงเรียนเครือข่ายดำเนินการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ตั้งแต่ปีการศึกษา 2545

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พุทธศักราช 2546 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 3 กรกฎาคม 2546 และมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 6 กรกฎาคม 2546 ส่งผลให้กระทรวงศึกษาธิการแบ่งเขตพื้นที่การศึกษาทั่วประเทศออกเป็น 175 เขต สถานศึกษาซึ่งเคยสังกัดสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ดและสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด ถูกยุบรวมแล้วแบ่งเป็น 3 เขต มีโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 จำนวน 9 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนพนาลัยวิทยาเสริม โรงเรียนบ้านหนองโน โรงเรียนเมืองหนองพอก โรงเรียนชุมชนเชิงใหม่พัฒนา โรงเรียนชุมชนบ้านขาว โรงเรียนบ้านหนองกุง โรงเรียนเสลภูมิพิทยาคม โรงเรียนโพพทองพัฒนาวิทยา และโรงเรียนหนองพอกวิทยา

กระทรวงศึกษาธิการ โดยกรมวิชาการ ได้มีโครงการนำร่องการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 โดยคัดเลือกโรงเรียนนำร่องการใช้หลักสูตร จังหวัดละ 2 โรงเรียน คัดจากโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 1 โรงเรียน และคัดจากโรงเรียนสังกัดสำนักงานสามัญจังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 1 โรงเรียน กรมวิชาการ ดำเนินการฝึกอบรมบุคลากรในโรงเรียนนำร่องคือ ผู้บริหารสถานศึกษาและหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ทั้ง 8 กลุ่มสาระและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อให้โรงเรียนนำร่อง การใช้หลักสูตรเป็นโรงเรียนต้นแบบในการพัฒนาและใช้หลักสูตรสถานศึกษา รวมทั้งทำหน้าที่เป็นวิทยากรแก่นำร่วมกับวิทยากรหลักของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ดและสำนักงานสามัญจังหวัดร้อยเอ็ดในการให้การอบรมบุคลากรในโรงเรียนเครือข่าย ให้สามารถพัฒนาและใช้หลักสูตรสถานศึกษาได้ในปีการศึกษา 2545

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 และโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด ได้ชี้ให้เห็นถึงสภาพและปัญหาการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาหลายประการ อาทิ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนยังขาดความมั่นใจในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา เนื่องจากได้รับการอบรมเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาน้อยเกินไป โรงเรียนขนาดเล็กซึ่งมีปัญหาด้านบุคลากรและงบประมาณมากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ต้องแบกรับภาระในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา นอกจากนี้ยังพบข้อมูลในเบื้องต้นว่า การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนบางแห่งไม่ได้จัดทำขึ้นโดยคำนึงถึงความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครองนักเรียน ชุมชนและท้องถิ่น

แต่ได้ดำเนินการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยยึดความต้องการของครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษาเป็นสำคัญ เป็นต้น

จากการศึกษาหาข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ดเขต 3 โดยการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน รวมทั้งประสบการณ์ในการทำงานเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาของผู้วิจัยในฐานะที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษา ได้พบข้อมูลในเบื้องต้นว่าหลักสูตรสถานศึกษาที่แต่ละโรงเรียนจัดทำขึ้นใช้ในโรงเรียนของตน กำลังเกิดปัญหาในหลายๆด้านและมีสภาพที่ไม่สอดคล้องเหมาะสม ซึ่งเป็นสิ่งที่มีผลกระทบโดยตรงต่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ผู้วิจัยจึง สนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา แนวทางการแก้ไขและพัฒนา รวมทั้งผลกระทบที่เกิดขึ้น อันเนื่องมาจากการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เพื่อให้ได้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ดเขต 3 และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของชาติต่อไป

Rajabhat Mahasarakham University วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและระดับปัญหาการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพและระดับปัญหาการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ในโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3
3. เพื่อเปรียบเทียบสภาพและระดับปัญหาการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ที่มีขนาดโรงเรียนแตกต่างกัน

สมมติฐานของการวิจัย

1. สภาพการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 มีสภาพแตกต่างกัน

2. สภาพการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ที่มีขนาดโรงเรียนต่างกันมีสภาพแตกต่างกัน

3. ระดับปัญหาการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 แตกต่างกัน

4. ระดับปัญหาการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ที่มีขนาดโรงเรียนต่างกันมีระดับปัญหาแตกต่างกัน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัย กำหนดที่จะศึกษาสภาพการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ตามกรอบแนวทางที่ศูนย์พัฒนาหลักสูตร กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ กำหนดไว้ สำหรับประเมินการดำเนินการของโรงเรียนนำร่องและโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ประกอบด้วย

1. ด้านความพร้อมในการพัฒนาหลักสูตร

1.1 การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา

1.2 การมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

2. ด้านการดำเนินการจัดทำหลักสูตร

2.1 การกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมายและคุณลักษณะที่พึงประสงค์

2.2 การจัดทำโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา

2.3 การจัดทำสาระหลักสูตร

2.4 การออกแบบการเรียนรู้

2.5 การออกแบบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

- 2.6 การเรียบเรียงเป็นหลักสูตรสถานศึกษา
3. ด้านการกำหนดเกณฑ์การวัดและประเมินผลการเรียนรู้
 - 3.1 การกำหนดรูปแบบ วิธีการ เกณฑ์การตัดสินผลการเรียนรู้ของสถานศึกษา
 - 3.2 การประเมินผู้เรียนด้านการอ่าน การคิดวิเคราะห์ และการเขียนตามเกณฑ์ที่กำหนด
 - 3.3 การประเมินผู้เรียนด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามเกณฑ์ที่กำหนด
 - 3.4 การจัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษา
 - 3.5 การจัดทำระเบียบว่าด้วยการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของสถานศึกษา
4. ด้านงบประมาณและการสนับสนุนส่งเสริม
 - 4.1 การพัฒนาระบบการส่งเสริมสนับสนุน
 - 4.2 การบริหารจัดการและงบประมาณ

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยในครั้งนี้กำหนดที่จะศึกษาสภาพและปัญหาการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 จำนวน 9 โรงเรียน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 25 คน ครูผู้สอนจำนวน 367 คน รวมทั้งสิ้น 392 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random Sampling) โดยใช้ตาราง Krejcie และ Morgan (บุญชม ศรีสะอาด. 2535 : 40) ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 24 คน ครูผู้สอนจำนวน 188 คน รวมทั้งสิ้น 212 คน

3. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ตัวแปรต้น

3.1.1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน

3.1.2 ขนาดของโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตร ได้แก่ โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่

3.2 ตัวแปรตาม

3.2.1 สภาพและระดับปัญหาการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ซึ่งประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านความพร้อมในการพัฒนาหลักสูตร
2. ด้านการดำเนินการจัดทำหลักสูตร
3. ด้านการกำหนดเกณฑ์การวัดและประเมินผลการเรียนรู้
4. ด้านงบประมาณและการสนับสนุนส่งเสริม

Rajabhat Mahasarakham University

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาขึ้นมาใหม่โดยยึดหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เป็นหลักสูตรแกนกลาง
2. หลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง หลักสูตรที่โรงเรียนสร้างขึ้นใช้เองโดยคำนึงถึงความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครองนักเรียน ชุมชนและท้องถิ่น
3. สภาพการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง ลักษณะความเป็นไปในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
4. ปัญหาการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง อุปสรรคในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่ไม่สามารถดำเนินการจัดทำให้เรียบร้อยสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์
5. โรงเรียนเครือข่าย หมายถึง โรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ตามประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 9 โรงเรียน

6. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการสถานศึกษา และรองผู้อำนวยการสถานศึกษา ของโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3

7. ครูผู้สอน หมายถึง ครูสายงานการสอน หรือครูอัตราจ้างรายเดือนในโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3

8. ขนาดโรงเรียน หมายถึง ขนาดโรงเรียนตามเกณฑ์มาตรฐานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งกำหนดขนาดจากจำนวนนักเรียนดังนี้

- 8.1 โรงเรียนขนาดใหญ่ คือ โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียน ตั้งแต่ 901 คนขึ้นไป
- 8.2 โรงเรียนขนาดกลาง คือ โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียน 301 – 900 คน
- 8.3 โรงเรียนขนาดเล็ก คือ โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียน ไม่เกิน 300 คน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

Rajabhat Mahasarakham University